

Andstöðan í tinginum fær ikki neyðugar upplýsingar:

Samgongan vil trumfa útbygging av »sínur« svartkjaftavirkjum ígjøgnum Uttan nakað

Figgjarnevndarformaðurin noktar andstöðuni upplýsingar um útbygging av svartkjaftaframleiðsluni. Krevur at endalig støða skal takast uppá standandi fót, hóast 1. tingviðgerð málsins hevur avdúkað at ongir neyðugir upplýsingar eru tøkir fyrri tingmenn andstöðurnar

Tá tingfundur skuldi setast friggjamorgunin kl. 10 móttu bert nakrir av tinglimunum úr samgonguflokkunum. Andstöðutinglimirnir vildu ikki mæta. Ti teir mótmæla fyrri tað fyrsta, at tingmenn í samgonguni mæta ikki upp í tingingum, og fyrri tað nseta mótmæla teir ti viðgerð, sum andstöðan hevur fingið í eitt nú figgjarnevndini viðvíkjandi útbygging av svartkjaftaframleiðsluni.

Ti mátti tingformaðurin útseta fundin til seinnapartin friggjadagin, tá so bar til at samla allar samgongu-tropparnar.

Saman við hesum mótmæli legði andstöðan eitt minnilutauppskot fram í sonevnda svartkjaftamálum. Iti stendur:

Minnilutin (Atli Dam, Erlendur Patursson og Adolf Hansen) forir fram:

Vegna tess, at samgonguumboðini í figgjarnevndini hava nakað fyrri viðgerð av fyriliggjandi máli, er ógvuliga torført hjá andstöðuni at taka støðu til uppskot landsstýrisins.

Mikudagin 16. februar og hósadagin 17. februar gav lögmaður undir viðgerð av ymsum málum fleiri ferðir ífti um, at einhver tingmaður — skuldi fíla allar tøkir upplýsingar í einumhvørjum máli, um eina hvørt málviðgerð og einhvørja umstingarlaga avgerð, ella snøgt sagt allar upplýsingar, sum kunnu geva støði fyrri haldgøðum avgerðum.

Hósadagin 17. februar vattaði tingformaðurin frá formanssessinum, at Umboðsvald Føroya — lægtingin — hevur fyrri neyðini, at andstöðan medvirkar — og tiskil fær høvi til at medvirka — í laggávurbeiðinum.

Hetta skuldi verið so sjálvsagt eitt arbeiðslag, at slikt vátan ikki var neyðug, men ti andstöðan var komin í ta støðu, at

hon bert skuldi vera í tinginum fyrri at talið av tingmonnum kom upp um 16, so tingfundur kundi setast, var »representativa demokrati« vorðið ein so avskeplað mynd av fólkaraði, at vátanir sum hesar komu fram.

Kortini hildu lyfti lögmanns og vátan formansins ikki halvan dagin, ti ta fyriliggjandi uppskot kom til viðgerðar í figgjarnevndini, varð nakað at leggja nakrar upplýsingar fram í málinum.

Málið snýr seg um heimild til játtan av svartkjaftalínjum at seta inn á verandi flakavirki — geografiskt avmarkaði til Vestmann og Skálafjørðin, t.v.s. hægst 4 í tali — og til fylgilegur í frystiorku og goymslurum á hesum, ti varð frá andstöðuni biðið um at tilfarið viðvíkjandi hesum ætlanum var tikið til viðgerðar. Hetta snúi seg um:

1. Kanningartilfar viðvíkjandi rentabiliteti.

2. Konkret projektir søkt er um við tilhoyrandi rakstrarætlanum og kostnaðarætlingum.

3. Meting um ráverutílgongd og útbygging á skipasíðuni, herundir úrsit av royndum við partíling eftir svartkjafti við notabatum.

4. Samanbering av teim projektum, uppskotið er grundað á, við projektini um spesialiseraði virkir, sum tilætlað í Kollafjørði og Gøtu.

Hetta varð alt nakað av formanni figgjarnevndarinnar, ið kravdi, at endaliga støða skuldu takast uppá standandi fót, hóast 1. tingviðgerð málsins hevði avdúkað, at ongir neyðugir upplýsingar voru tøkir fyrri tingmenn andstöðurnar.

Biðið varð eisini um at figgjarnevndin fekk høvi til at tala við:

1. Projekteringsfelogini fyrri flakavirkini og servirkini.

2. Figgjarstovrnarnar ídnaðargrunnin og Menn-

ingargrunnin, sum landstýrið metir skulu útvega helvtina av figggingini.

3. Heilsufrøðsligu Starvstovuna og fiskifrøðingar, sum hava staðið fyrri øllum royndum við svartkjafti og útbygging til svartkjaftaviðgerð.

4. Ídnaðarstovuna. Eisini hetta varð nakað men varð seinni — undir viðgerð av lögtingsmáli nr. 24 — jattað, at andstöðisumboðini kundu fáa hesar upplýsingar tá landsstýrisuppskotið varð sent aftur til tingið.

Hartil bleiv samtykt, at um einar 2 mánaðir skuldi figgjarnevndin fáa høvi til at tala við øll hesi fólk í samband við viðgerð av Kollafjarðar- og Gøtu-projektunum, men sum nevnt ikki í samband við fyriliggjandi uppskot og tey projektir, sum tað byggið á.

Slikt viðferð av andstöðuni er so út av allari leið, so ódemokratisk, harðrent og óhøvisk, at hon tekur allan møguleika frá andstöðuni til at kunna fremja haldgøðar metingar. Minnilutin mótmælir ti harðliga og heitir á lögmann og lögtingsformann at teir sýna í verki, at lyftir og vátanir teirra eru eftirfarandi, soleiðis at saklig upplýsing kann fáast.

Just ti tað snýr seg um at skera hvalin á rættan hatt í hesum máli, sum kemur at snúgva seg um milliárdaglogur, er tað avgerandi, at allar upplýsingar eru tøkir aðrenn avgerð verður tikið.

Vit hava so aftur hoyrt, at tað ber til at siga »A« og »B«-ið, ti støðgast kann við »C«-ið, men hava »A«-ið og »B«-ið kosta 100 millioinir er torført at sleppa undan »C«-num, sum kanska er fleiri hundrad millioinir fyrri at »A« og »B« ikki skulu fara fyrri skeyti.

Fyrri at varðveita allar møguleikar og fyrri at fáa atstöður til nágreinligari kanning ímillum 2. og 3. viðgerð setir minnilutin soljóðandi broytingaruppskot fram til uppskot landsstýrisins:

Í § 1 stk. 1 verður istaðin fyrri orðini flakavirki, ið eru, verður sett: verandi flakavirki og nýggj svartkjaftvirki og upphæddin 25 mill. kr. verður hækkað til 40 mill. kr.

Harvið eru so møguleikar fyrri at velja ímillum útbyggingarhættin, ella at fremja ymsar útbyggingarhættir samstundis. Ti um so er, at landsstýrisins meting er røtt, at 25

mill. kr. røkka til eina fyrribils útbygging av verandi flakavirkjum, so skuldu eyka 15 mill. kr. nakað fyrribilstørvn í samband við byggjan av tveimum spesialvirkjum.

Men sum tað er frásagt, er minnilutanum nakaður møguleiki fyrri at meta um um landsstýrisins uppskot er nóg gott ella ikki.

Uppskotið um útbygging av svartkjaftavirkjum:

Vilja útvega arbeiðspláss

Landsstýrið legði í vikuni fram uppskot um útbygging av svartkjaftaframleiðsluni á verandi flakavirkjunum. Uppskotið er soljóðandi:

Løgtingslóg um lán til frysti- og flakavirkir.

§ 1. Landsstýrinum verður við góðkenning figgjarnevndarinnar heimild innanfyri eina lánsrammu uppá 30 mill. kr. at veita frysti- og flakavirkjum, ið eru, lán til útbygging og nútímanisgerð. Av lánsrammunni verða tær 25 mill. kr. lagdar av til ilogur til viðgerð av svartkjafti.

2. stk. Einstaka lánið ma ikki vera hægri enn 50% av avisu ilogunni og skal tað vera tryggjað innanfyri 90% av metingarverðinum fyrri virkið.

3. stk. Lanini verða at renta við 9% p.a. afturgjaldingartíðin er 10 ár og eru tæy 2 fyrstu árini avdráttarfrí.

§ 2. Landsstýrinum verður heimilað at upptaka lán til útlánsveitingina.

§ 3. Henda lóg kemur í gildi beinanvegin.

I viðmerkingunum verður sagt:

— Frysti- og flakavirkir eru vanligar figgjað við lán og partvís stundningi frá Direktoratet for Egnudvikling, men erhasin stovnur fyrribils givin at figgja, tá talan er um hækkan av framleiðsluorkuni hjá vanligu fiskavirkjunum í Føroyum.

I einstøkum forum hevur Menningargrunnurin veitt lán til fiskavirkir, men heldur landsstýrið, at Menningargrunnurin hevur aðrar so stórar uppgávur at figgja, nevniliga ídnað, laksa- og silaaling o.a., at teirra orka ikki røkkrur til eisini at figgja fiskavirkir.

Tað eru nýliga bygd flakavirkir, sum hava søkt Egnudviklingsfonden og Menningargrunnin um lán, men eru umsóknirnar ikki gingnar á móti. Landsstýrið hevur givið tilsøgn um veðhald fyrri láni, men eru hesi dyr bankalán. Landsstýrið heldur, at samlaða framleiðsluorkuna á føroyskum flakavirkjum er ríkiliga stór og ætli ikki at stuðla viðart øking á hesum øki.

Ti heldur landsstýrið tað vera rætt, at nokur virkir, sum hava bygt, og eru í ferð við at fyriseika smáútbyggingar fáa partvís figgjan. Ut frá hesum søkir landsstýrið lægtingið um játtan uppá 5 mill. kr. til hetta endamáli.

Nogv hevur verið røtt um, og nakað er gjørt við, útbygging av framleiðsluni úr svartkjafti til matna.

Ein verksmiðjutorlari hevur roynt í 2 ár. Innflutningsløyvi er givið til tann næsta.

Framleiðsluorkuna á landi er nakað útbygd. Eitt stórt skip hevur seinastu tíðina fiskað svartkjaft til landingar av ráveru til virki á landi.

Umsókn er send landsstýrinum, aðrar umsóknir

koma, um bygging av stórum skipi til veiðu av svartkjafti til framleiðslu á landi.

Landsstýrið heldur ikki at úrslitini av framleiðslu úr svartkjafti á landi higartil eru nóg góð til at jatta lögur í nýggj svartkjaftavirkir, hóast úrslitini eru betur nú enn aður.

Hin vegin heldur landsstýrið tað ikki vera rætt at biða við at økja framleiðsluorkuna á landi inntil framleiðslan gevur beinleiðis yvirskot Uttan almennan stuðul.

Tá verandi flakavirkir ikki undir einum fáa, og kunnu fáa, nóg mikið av botnfiski í mun til framleiðsluorkuna, og tá ilogupeningurin í verandi flakavirkir fyrri t.d. hvarja svartkjaftalínju, er nogv minni enn í nýggj svartkjaftavirkir, søkir landsstýrið lægtingið um játtan til saman við figgjarnevndini, 25 mill. kr. at lana verandi virkjum til ilogi í svartkjaftaframleiðslu.

Ætlanin er at hesar 25 mill. kr. verða latnar sum ein partur av samlaðu figgjanini. Hin parturin væntast figgjaður av ídnaðargrunninum. Menningargrunninum og øðrum peningastovnum.

Við hesum tiltaki, saman við øðrum tiltøkum, ætla landsstýrið at fáa meira gongd í svartkjaftaveiðu, -framleiðslu og -sølu við ti fyrri eyga at útvega fleiri arbeiðsplass og at tilpassa samlaðu framleiðsluorku og ráverutílgongd.